

popotovanje spominov preko krajin Alžirije

v 60. letih 20. stoletja

Nakit

Zbirka nakita iz Kabilije je iz 60. let 20. stoletja. Sestavljajo jo srebrne zapestnice in ogrlice s koralami in koščki iz emajla, ogrlice — amuleti, fibula, ogrlice iz steklenih kroglic različnih barvnih kombinacij.

Krašenje z nakitom je v Alžiriji kot drugod v Magrebu priljubljena tradicija. Oblike, materiali in uporaba odsevajo značilnosti kulturnih skupin in posameznika ter simbolna sporočila.

Pri izdelavi nakita berberski obrtniki pogosto uporabljajo zapletene vzorce in simbole z globokim pomenom. Simbola, kot je roka (khamisa v arabščini) ali oko (nazar), naj bi prinašala zaščito in odganjala zle duhove. Nakit je tudi materialni odsev značilnosti regije/prostora, kjer je nastal. Zapletene in okrašene oblike nakita, ki izvirajo iz Kabilije (na razstavi zapestnice in fibula), se tako razlikujejo od bolj preprostih oblik, značilnih za regijo Aurès na vzhodu Alžirije, kakršna je ogrlica z obeskom v obliki roke in v funkciji amuleta.

Kabilski nakit je znan po svojih živahnih barvah in rokodelski prefinjenosti. Izdelan je v različnih tehnikah — klesanje, emajliranje — in materialih, npr. srebro, emajl, korale, steklene kroglice. Čeprav je kabilski nakit po obliki in funkciji pristno berberski, so na njegovo barvitost vplivali Andaluzijci, ki so v regijo prinesli tehniko emajla. Prihod arabske muslimanske civilizacije pa je obogatil tradicionalno okraševanje nakita s simetričnimi geometrijskimi vzorci, zvezdami in rozetami, z motivi iz narave, kot so listi akacije in palm, loki in školjke.

Nakit se uporablja za krašenje, pritrjevanje in zaščito kot amulet. Je raznovrstnih oblik in se nosi ob posebnih priložnostih in tudi vsak dan. Poleg estetske vloge se mu pripisuje moč amuletov, namenjenih varovanju, spodbujanju življenja in plodnosti. Barve in motivi so nosilci teh sporočil in pomenov. Značilne barve so: modra — širina neba in upanje, rumena — sonce, svetloba in toplota, zelena — narava in življenje, živo rdeča — kri in ogenj.

Oblike nakita prek okrasnih geometrijskih vzorcev uvajajo kozmične in živalske motive, npr. riba kot simbol plodnosti ali trikotnik kot simbol ženskosti. V stilizirani obliki

predstavlja nakit tudi 'dobro oko', ki ščiti pred boleznimi in nevarnostmi. Motivi očesa, križa in rozete imajo funkcijo amuletov.

Kljub temu, da ti pomeni danes izginjajo, so ostanki tradicionalnega pojmovanja berberskega nakita še prisotni. Zelo znan nakit v obliki roke in v funkciji amuleta v Severni Afriki in na Bližnjem vzhodu je simbol varovalnega 'dobrega očesa' pred zlím očesom. Roka ali 'khamsa' pomeni število pet in izraža moč s poudarjenim srednjim prstom, ki prebada zlonamerno oko.

Tovrstne amulete nosijo tako pripadniki islamske kot judovske vere na različne načine: kot ogrlice, obeske, fibule, tatuje, obstajajo pa še v drugih številnih inačicah.

Simbol roke — khamsa se pojavlja večinoma v skrajno stilizirani obliki in le bežno spominja na roko človeka, kar ilustrira nakit na razstavi.